

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sva prava pridržana. Dopuštenje za ponovno objavljivanje ovog sažetka dano je isključivo u svrhu uključivanja u HUDOC bazu podataka Suda.

© Office of the Agent of the Republic of Croatia before the European Court of Human Rights. All rights reserved. Permission to re-publish this summary has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Bureau de l'Agent de la République de Croatie devant la Cour européenne des droits de l'homme. Tous droits réservés. L'autorisation de republier ce résumé a été accordée dans le seul but de son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour.

UKRAINIAN MEDIA GROUP protiv UKRAJINE

(članak 10.)

Presuda od 29. ožujka 2005. godine

ČINJENICE

Podnositelj, CJSC "Ukrajinska medijska grupa", je privatna pravna osoba sa sjedištem u Kijevu. U svom vlasništvu ima dnevne novine "Dan".

Predmet se odnosi na dva članka, koja su objavljena dnevnim novinama "Dan", 21. kolovoza i 14. rujna 1999. godine, o predsjedničkoj kampanji održanoj 1999. godine u Ukrajini. U navedenim člancima, autor je izložio niz kritika na račun dvoje političara, Natalije Vitrenko (predsjednice Progresivne socijalističke partije Ukrajine) i Petra Symonenka (predsjednika Ukrajinske komunističke partije), koji su u to vrijeme bili predsjednički kandidati. Tvrtka podnositeljica zahtjeva je ustrajala na tvrdnji da su članci komentirali osobne i upravljačke sposobnosti oba predsjednička kandidata, njihovu sposobnost da se udruže, izvrše svoja obećanja i omoguće nacionalno vodstvo.

U kolovozu 1999. godine gđa Vitrenko podnijela je tužbu protiv dnevnika Dan u odnosu na prvi članak, a u prosincu 1999. godine, g. Symonenko je podigao tužbu protiv dnevnika u odnosu na drugi članak. Žalili su se da su informacije sadržane u člancima netočne i da štode njihovom ugledu i reputaciji.

Dana 3. ožujka 2000. godine Minsky Okružni sud u Kijevu je utvrdio da je prvi članak neistinit jer Ukrajinska medijska grupa nije dokazala istinitost objavljenih navoda. Sud je odredio da dnevnik Dan mora platiti gđi. Vitrenko 2000 Ukrajinskih hrivna (UAH) i objaviti u novinama ispravak u skladu sa dispozitivom presude. Dana 8. lipnja 2000. godine sud je djelomično udovoljio tužbenom zahtjevu g. Symonenko i naredio tjedniku Dan da mu plati 1000 UAH kao naknadu za nematerijalnu štetu i da objavi ispravak u skladu s dispozitivom presude.

PRIGOVORI

Tvrtka podnositeljica prigovara da ukrajinski sudovi, ocjenjujući dva novinska članka, nisu bili u stanju razlikovati vrijednosne sudove i činjenice, te da odluke sudova predstavljaju na određeni način političku cenzuru, zbog čega je došlo do miješanja u pravo tvrtke na slobodan protok informacija. Tvrtka podnositeljica se pozvala na članak 10. (sloboda izražavanja).

ODLUKA SUDA

Odluka o nastavku postupka

Iako je postignuto prijateljsko rješenje između stranaka, ukrajinske Vlade i tvrtke podnositeljice, Sud je uzeo u obzir važnost izloženog prigovora u odnosu na miješanje u slobodu izražavanja, te zbog toga nije našao shodnim brisanje zahtjeva s liste predmeta. Smatrao je da postoje posebne okolnosti u odnosu na poštivanje ljudskih prava, kako je to predviđeno Konvencijom i pripadajućim Protokolima, što zahtijeva daljnju ocjenu o meritumu zahtjeva (članak 37. stavak 1. *in fine* i 38. stavak 1. (b) Konvencije).

Članak 10.

Sud je utvrdio da je miješanje u slobodu izražavanja tvrtke podnositeljice bilo propisano zakonom i da je poduzeto radi legitimnog cilja – zaštite reputacije i prava drugih (u ovom slučaju g. Symonenka i gđa Vitrenko). Potom je Sud ispitao jesu li ukrajinski zakoni i praksa u skladu sa pravom i praksom koja proizlazi iz Konvencije u odnosu na članak 10 stavak 1., te jesu li domaći sudovi propustili osigurati slobodu izražavanja tvrtci koja je podnijela zahtjev.

Sud je utvrdio da ukrajinski zakon o kleveti, u to vrijeme, nije razlikovao vrijednosne sudove i činjenice, već je koristio univerzalni izraz "izjave" i kretao od pretpostavke da je svaka izjava podložna dokazivanju u parničnom postupku.

Sud je također uzeo u obzir novije preporuke, izvještaje i rezolucije međunarodnih tijela i nevladinih organizacija koje su sve redom izrazile veliku zabrinutost u vezi sa stanjem slobode izražavanja u Ukrajini.

Prema članku 7. ukrajinskog Građanskog zakona, "osoba koja prenosi (spornu) informaciju mora dokazati njezinu istinitost". Isti teret dokazivanja primjenjuje se i na objavljene vrijednosne sudove. Članak 37. Zakona o medijima zahtjeva da mediji ispravljaju objavljene izjave ukoliko nisu dokazali da su istinite. Ukoliko je pravo na dobru reputaciju osobe povrijeđeno, čak ako je klevetnička izjava vrijednosni sud, sudovi mogu dodijeliti naknadu za nematerijalnu štetu. Dakle, domaće pravo predviđa da je zašita časti, dostojanstva i reputacije javne osobe važnija od mogućnosti da ju se otvoreno kritizira. Sud je zaključio da ukrajinski zakon i praksa jasno onemogućavaju sudove da u predmetu tvrtke podnositeljice zahtjeva naprave razliku između vrijednosnih sudova, običnog komentara ili izjave koju nije moguće dokazati. Stoga domaći sudovi i praksa sadrže nefleksibilne elemente koji su u svojoj primjeni doveli do odluke koja nije u skladu s člankom 10.

U predmetu tvrtke podnositeljice, Sud je smatrao da su izjave koje su date u oba članka vrijednosni sudovi, korišteni u kontekstu političke retorike, koju nije moguće dokazati.

Sud je zaključio da su članci sadržavali kritiku na račun dvoje političara koja je izražena snažnim, polemičkim, sarkastičnim jezikom. Nedvojbeno je da su tužitelji bili uvrijeđeni i možda čak i šokirani. Međutim, time što su odabrali svoje profesije, izložili su sebe zdravom kriticismu i ocjeni; takav teret moraju prihvatiti političari u demokratskom društvu.

Ocjenjujući mjerodavne tekstove kao cjelinu i stavljajući suprotne interese u ravnotežu, Sud je utvrdio da je proglašavanje podnositelja krivim za klevetu bilo očigledno nerazmjerno sa ciljem koji se želi postići. Miješanje u podnositeljevu slobodu izražavanja nije odgovaralo neposrednoj socijalnoj potrebi koja bi nadjačala javni interesu za legitimnom političkom raspravom izborne kampanje i političkih osobama koje su u nju uključene. Štoviše, standardi koje primjenjuju ukrajinski sudovi u predmetu nisu sukladni sa načelima sadržanim u članku 10., te se interesi koji su izloženi kako bi opravdali miješanje ne mogu se smatrati dovoljnim. Sud je stoga, jednoglasno, utvrdio da je došlo do povrede članka 10.

PRAVIČNA NAKNADA I TROŠKOVI

Sud je tvrtki podnositeljici dosudio iznos od 588,12 EUR na ime naknade materijalne štete, iznos od 33.000 EUR na ime naknade nematerijalne štete, i iznos od 5.521,07 za troškove postupka.